

Bíró József

A SZABIR-„SUMIR” IDŐSZAK HATÁSA ŐSTÖRTÉNELMÜNKRE

Az elmúlt évtizedek új régészeti leletei, elsősorban a Közel-Kelet régészeti leletei szükségessé, elengedhetetlenné teszik, sőt követelik a világtörténelem ősmúltjának átértékelését. A nyugati történetírók, régészek is észrevették már e tényt, és tekintetüket ma ismét a Közel-Kelet, elsősorban Mezopotámia felé irányítják, hogy őstörténelmüknek új alapokat keressenek. Természetesen a jelenlegi iraki helyzet hátráltatja törekvéseiket. Megjegyezmem, hogy Irakban még vagy hatezer ásatási domb vár feltárássra, amelyek a kiértékelések szerint valószínűleg a „sumirok” előtti Al Ubaid szabir időszakhoz tartoznak.

A XVIII. században az angol gyarmatosítás során, az Indiában felfedezett szanszkrit nyelvre alapozott indogermán, ma indoeurópainak nevezett faj- és nyelvelmélet alatt megingott a talaj. De megingott a finnugorizmus hipotézise is, mely az indogermanisztikából alakult ki. Az indoeurópista téveszméket még mindig bizonygatni igyekezzenek egyes nyugati történészek: a törökországi Catal Hüyük lelőhelyen hatalmas, huszonöt éves régészeti feltárássba kezdtek, a legmodernebb technikai eszközökkel felszerelve, nemzetközi tudósok részvételével, de magyar tudós egy se akad köztük, pedig a mi ősiségünket kutatják; másodsor a téves fordítás miatt hurritának elnevezett, valójában szabir eredetű népetnikum egy csoportját mindenáron árja, indoeurópai őseiknek akarják elismertetni. A szabir-magyarok a „sumirok” tanítómesterei című könyvemben részletesen foglalkozom e két problémával s annak hatásával a magyar őstörténelemre. A szabir-magyarok őstörténete című könyvemben főleg régészeti leletekre alapoztam a szabir-magyarok őstörténetét, szem előtt tartva az új – főleg angol – régészeti irányzatot, mely szerint egy nép őstörténetét ma már régészeti leletekre alapozva is meg lehet írni, még akkor is, ha nincs írott történelme. E könyvemben azt is bemutattam, hogy ezek a szabirok, a mezopotámiai agyagtáblák su, subar, szabir néven nevezett ős népetnikuma hatalmas civilizációt fejlesztett ki, már évezredekkel a „sumirnak” elnevezett népcsoport előtt, tehát tanítómesterei voltak úgy a „sumiroknak”, mint minden utánuk következő népnek abban a térféren.

A szabir-magyarok őstörténelmének megírása után éreztem, hogy még mindig hiányzik egy láncszem a valódi magyar őstörténelem képének kialakításához, és pedig: hogyan kapcsolódik a kétezer éves „sumir” epizód a magyar őstörténelembe. Magyar őstörténelmünket a „sumirokra” alapozva megoldani nem lehet. Ugyan sok külföldi tudós bizonyította a „sumir”-magyar nyelv rokonságát. De ugyanakkor sok tudós számára egyértelmű a mezopotámiai szabir-„sumir” folytonosság is. Tudomásom szerint az erre vonatkozó bizonyítékokat tételesen még nem gyűjtötték össze. A régészeti

leletekre alapozott kutatásaim eredményeképpen most már módomban áll a legnagyobb nyelvészek munkáival is bizonyítani ezt a folytonosságot. Ezek a nyelvészek az eredeti agyagtáblák ékírásos szövegeit fordították le és ezek alapján állították fel a bizonyító tételeiket. Bár nagyon nehezen boldogultak, mert ragozó, fonetikus nyelvet kellett saját flexibilis nyelvükre lefordítaniuk, és a fogalomkészletük is kissé hiányos volt, nem könnyen találtak kifejezéseket az agyagtáblákon írt növények, állatok nevére, szakmai fogásaira, eszközeire sem... Mégis hatalmas jelentőségű feladatot teljesítettek, mert az emberiség valódi történelmét bizonyítják. Ők még szabir népről, ős-szabir nyelvről és kultúráról beszélnek, a „hurrita” elnevezést csak jóval 1887 után kezdik használni, az Amarna-táblák megtalálása után. A szabir-magyarok a „sumirok” tanítómesterei című könyvemben igyekszem pótolni a történelmi ismereteink hiányát és megvilágítani és kifejteni a tényállást, hogy a szabir-„sumir” fúzió hogyan illeszkedik őstörténelmünkbe. Ezért bemutatom a mezopotámiai szabir-„sumirokkal” rokon népek történelmét is. A „sumirokról” csaknem mindenki hallott már Magyarországon is. Arról is egyre többen tudnak, hogy a kutatók nagy hányada a „sumir” nyelvet a magyarral rokonítja. Például a tihanyi apátság alapító levelében még ma is látható, kézzelfogható a „sumir”-magyar nyelvrokonság. Számos magyar keletkutató a „sumir” és a magyar népet is rokonságba hozza.

Kutatásaim azt is igazolják, hogy sem a „sumir” nép, sem a sumir nyelv nem tűnt el nyomtalanul, mint ahogyan azt az indoeurópai történészek állítják.

A szabir-magyarok őstörténete megírása után még azért is szükségesnek láttam a „sumirok” történelmének bemutatását, mert Magyarországon a tananyag igen keveset foglalkozik a „sumirokkal” és általában ’az emberiség bölcsője’, Mezopotámia őstörténetével. Annak ellenére, hogy a tudományos bizonyítékok elegendőek ahhoz, hogy a szakemberek átértékeljék, és kibővítsék a történelmi ismereteiket. Indokolt, hogy a magyar nép is megismerje a valódi őstörténetét.

Most pedig nézzük, hogy mikor és hogyan kezdődött a szabir – „sumir” időszak.

Leiden írja: „Káldeában a turániak és a kusiták keveredtek és két birodalmat alapítottak, Káldeát és Elámot.” Ez a keveredés azonban nem ment egykönnyen végbe, de a vízözön következtében megfogyatkozott szabiroknak (turániaknak is nevezett népnek) nem volt más választása, mint országukat és kultúrájukat megosztani a jövevényekkel.

Itt mindjárt megjegyzem, hogy a szabir nép történetét folyamatosan vissza tudjuk vezetni pontos régészeti és őstörténelmi adatokkal a honvisszafoglaló őseinktől avar, hun, pártus, szkita, urartui, mitanni, „sumir” hegemoniákon keresztül az Al Ubaid, Uruk, Halaf, Hassuna korszakokba, a mitológia Aturájába, az ős su-subar- vagyis a szabir néphez. Ennek a történelmi vonalnak kétségkívül az egyik legnehezebben érthető része a szabir – „sumir” azonosság vagy rokonság kérdése. De a régészeti leletek, az antropológia, etimológia,

mitológia hagyományosan a történelem segédtudományaival, valamint az utóbbi évtizedekben rohamosan fejlődő tudományok – pl. a genetika, biológia, fizika, orvostudomány, matematika, számítástechnika – új módszereivel és eszközeivel és a hitszemléletük tanulmányozása segítségével ezt a problémát is meg lehet oldani. A szabir-„sumir” azonosság fogalmát nem én találtam ki, legfeljebb összeszedtem és csoportosítottam az erre vonatkozó megállapításokat, régészeti, mitológiai és hitszemléleti tényeket.

Régészeti téren a mindenidők legnagyobb archeológusának tartott, Sir Leonard Woolley egyik idézetével kezdem a szabir-sumir fúzióra vonatkozó bizonyításomat. Woolley a híres ÚR-i királysírok ásató régésze ÚR városának ásatása című könyvében írja: „Az ünnepélyes szertartás része a testhelyzet, ahogyan eltemetik az embert. Ezen bármiféle változás valláscserét jelent. Tehát egyrészt a Jamdet Nasr, az al’Ubaid-i, másrészt a Királyi Temető sírjai közötti különbség komoly törést jelent az ország történetének folyamatosságában, és valószínűleg idegen megszállás bizonyítéka. Sok más tény is alátámasztja ezt a következtetést.”

A fentiekből következik, hogy a „sumirnak” elnevezett népcsoport és civilizációjának gyökere is az őszabirokhoz nyúlik vissza. Legfeljebb az képezheti vita tárgyát, hogy a szabir-turáni és kusita-„sumir” népetnikum találkozása közvetlenül a vízözön után, vagy valamivel előtte történhetett-e, hiszen Woolley az Al Ubaid népet és kultúráját a chalkolitikumból eredezteti, ahol már a Kárpát-medencétől – a Kaukázuson át – Indiáig és Közép-Ázsiáig megtaláljuk az anyaistennő különféle ábrázolásait és miként Woolley írja ÚR in Chaldea című könyvében: „... vita tárgyát képezi, hogy a vízözön előtti Al Ubaid népet nevezhetjük-e sumirnak? Azt azonban megállapíthatjuk, hogy az általuk kifejlesztett kultúra nem volt arra ítélve, hogy a vízözönrel eltűnjön. Éppen ellenkezőleg, mert a későbbi, igen magas fokot elért sumir kultúra nagy részét éppen ez a régi műveltség alkotta.”

Egy másik példa a Cambridge Ancient History I. Kötet I. Rész 343. oldaláról: ... „Mindenesetre bármennyire is hajlandó volt az ország az idegenek befogadására, be kell ismernünk, hogy a történelem előtti Babilóniában nem vettünk észre törést a régészeti leletek folytonosságában, mely a fejlődés bármelyik szakaszában is alapot adhatna egy új nép megérkezésére. Még a 12. szinten sem, (Eridu, a szerző megjegyzése.) ahol az építészet, a fejlettebb mezőgazdaság és a nagymennyiségű ’Ubaid kerámia’ jelenléte is nagy benyomást gyakorolt ránk, még ott is csak egy olyan technikai fejlődést figyelhetünk meg, amelyik természetesen követte azt, ami előtte volt. Sumirokról szigorúan vett értelemben csak akkor beszélhetünk, amikor az írásuk először jelenik meg az Uruk 4-3 (Uruk per. Jamdet Nasr fázisa) periódusában.”

Nem szükséges tehát nagy merészség annak megállapításához, hogy a „sumirok” tanítómesterei a szabirok voltak.

Ezt a megállapítást nyelvészetileg is megerősíti Ephraim A, Speiser, a Pennsylvania Egyetem semitológus professzora a Mezopotámiai Eredetek című

könyvében: „Megjegyezték, hogy a legrégebb sumir helységeknek nincsen megfelelő etimológiájuk. Hozzáadva, hogy ezek a nevek határozottan visszautasítanak minden olyan próbálkozást, amelyek semita kapcsolatokat árulnának el. Ez elsősorban igaz az ékírásos irodalomban előforduló helynevekre vonatkoztatva, amelyekről megállapították, hogy a vízözön előtt már léteztek ... A szövegek általában öt olyan városról beszélnek, amelyekben királyok uralkodtak a vízözön előtt. Ezek: ERIDU, BADTIBIRA, LARAK, ZIMBIR és SHURUPPÁK.” Tehát az agyagtáblák ékíratos szövege fényesen bizonyítja, hogy a „sumirok” megjelenése előtt, a vízözön előtti időkben már fejlett városok léteztek. Ezeket vették birtokukba a „sumirok”, amikor a lakosság száma meggyérült a vízözön után. Egyébként a „sumirok” vallásszemléletük szerint az édenkertet, Mezopotámiát az istenektől készen kapták. Még később lesz szó a sumirok vallásáról a SUMIR ÉLETKÉPEKBEN.

SUMIR ÉLETKÉPEK

Ha a „sumir” civilizáció hatalmas vívmányait akarjuk bemutatni, akkor a III. Úr dinasztiát érdemes kiemelni. Úr-Nammu, Shulgi és Aram Sin (i. e. 2113-2039.) uralkodásuk alatt gazdasági, katonai ereje egyedülálló, de kimagasló az irodalom, művészetek és a tudomány fejlettsége is.

A leghívebben úgy szemléltethetjük a „sumir” társadalmak életformáját, ha életképeket mutatunk be a régészeti ásatásokon feltárt ékíratos agyagtábla fordításokból.

KÖZGAZDASÁG - ÚR VÁROSÁNAK III. DINASZTIÁJÁBÓL:

Mezopotámiában, Subariban (a későbbi sémi nevén Elamban, a mai Szíriában és Libanonban) a városállam volt a közigazgatási szervezeti egység, ensi kormányozta, a király is csak egy másik ensi volt, akit Enlil isten választott ki a birodalom összetartására. Némelyik városban, mint Mari vagy Assur, az ensi-k csaknem teljes szabadságot és függetlenséget élveztek, más városok elvesztették előző függetlenségüket, és ki voltak szolgáltatva a királyi felügyelő vizsgálatainak, sőt egyes városok a király által kinevezett kormányzók uralma alatt éltek. A birodalom kormányzása a fővárosban összpontosult, de Úr nem központi fekvésű, ezért ki kellett építeni az összeköttetést. Erődöket építettek a fontosabb útvonalak mellett és helyőrséget telepítettek oda. Eleinte a „sumir” hitszemlélet szerint az istenek uralkodtak, de a III. Úr dinasztiában már a világi hatóságok jelenléte is érezhető a templomi hatalom mellett. A királyi és az egyházi hatalom mégsem volt egymás riválisa. A király (lu-gal – nagy ember) volt a legfőbb egyházi méltóság. Itt fontos magyar vonatkozású párhuzamot kell vonnunk, még Árpád vezérünk is papi fejedelem, pa-te-si volt, felségjelvénye a párduckacagány, de ezt a felségjelvényt még II. Rákóczi Ferenc vezérlő

fejedelmünk is viselte. Sumériában a király építtette a templomokat, nem a városok kormányzói, gazdag adományokat adott a templomnak, ő nevezte ki a főpapot, és vezette a legfontosabb vallási ceremóniákat. Ellenszolgáltatásul a templomok rendszeresen adót fizettek a palotának.

A „Sumir” civilizáció lényegében mezőgazdasági és ipari jellegű. A városok legfontosabb épületei a templomok, magas teraszra, templomdombra épültek, idővel egyre hatalmasabb emeletes, tornyos építményekké, zigguráttá alakultak.

A „sumir” társadalom alapja a család volt, szeretet, tisztelet és közös kötelesség tartotta össze. A házasságot a szülők tervezték, szervezték. A vagyont a gyerekek örökölték, gyakori az örökbefogadás, őket is körültekintően nevelték.

A lakosság számát nehéz megállapítani, Djakonov professzor, a híres orosz nyelvész a közgazdasági szövegek tanulmányozása során Lagas lakosságát százezerre becsülte, míg Úr lakosságát háromszázhatvanezerre.

A „sumér” város gazdasági élete elsősorban a magasan képzett földművelőkön, állattenyésztőkön, iparosokon, kézműveseken alapult.

ÉPÍTÉSZET

Woolley ásatása 1930-31-ben nagyon jól megőrzött, kb. tízezer négyzetméternyi utcát tárt fel. A bazár negyedben kis üzletsoportok, mint a mai keleti városokban, az előtérben nagy bemutatóterem, hátul raktárhelyiségekkel. A vendéglőkben téglából épített asztalokon agyagtálakból hagymát, uborkát, sült halat és ízletes sült hússzeleteket ettek. Mellette kovácműhely az egyik oldalon, a másik oldalon kis kápolna, ahol terrakotta szobrokat akasztottak az ajtófélfára. A járókelők beléptek, egy marék datolyát, lisztet tettek az oltárra, elmondtak egy rövid imát az istennek, aki a kápolna egyik mélyedéséből mosolygott rájuk. Az utcák nem forgalmasak, nagyon keskenyek ahhoz, hogy a szamar-húzza taligán nagy bálákat vihettek volna. A szolgák, akik vásárolnak, a vízfordók, árusok az árnyékos oldalon járnak. Kora reggel és késő délután egy lantos Gilgamesről mesél. Kis tömeg veszi körül, miközben zajos gyerekcsoport lepi el az utcákat, sikátorokat iskolába jövet-menet. Ha benyitunk egy ajtón, és belépünk egy házba, nem is gondolnánk, milyen kellemesen hűvös. Miután megmostuk a lábunkat egy kis előszobában, a kikövezett központi udvarba kerülünk, amelynek a közepén csatorna van, így tisztára lehet mosni az udvart, az esővíz pedig lefolyik. Az udvar körüli épület egységesen fehérre festett, de tudjuk, hogy égetett téglából, agyagos malterrel építették. Az udvart 1 méter széles tornác veszi körül. A tornácokat faoszlopok tartják. A második emeleten lakik a háztulajdonos és családja, az első emeleten és a földszinten a szolgák és látogatók. Némelyik házban házi kápolna is lehetett. A földszinten felismerhető a konyha, műhely és a raktár, mosdó és WC, és a jellegzetes keleti lakosztály, a hosszú, téglalap alakú nappali szoba, ahol a vendégeket szórakoztatják. Itt díványt helyeztek el, a család együtt tölti az estét. Természetesen már elenyészett a bútorzat, de valószínűleg néhány asztal, magas hátú székek,

fakeretes ágyak, ülőpárnák lehettek. Agyag, kő, réz és bronz háztartási edényeik, gyékénykosaraik voltak. A padlót és házfalakat gyékény-, bőrszőnyegek és gyapjúból készült tapéta borította. A padló alatti kriptába temették a családtagokat.

FÖLDMŰVES NAPTÁR:

Egy amerikai expedíció Irakban 5500 évvel ezelőtti földművelő technikára vonatkozó dokumentumot fedezett fel Nippur városából. Földműves naptárnak nevezték el a tudósok. Leírja, hogy a forróságtól kiszikkadt földet el kell árasztani, aztán a dudvától és tarlótól meg kell tisztítani. A következő útmutatás, hogy a földművelő kérje a családját, háztartását és a felfogadott munkásokat, készítsék elő a szerszámokat. A szántás és vetés művelete egyszerre történt, egy ekére erősített magtartóból mindjárt a barázdába hullottak a magok egy keskeny tölcserből. Minden 7 méteres csíkba 8 barázdát kellett szántani. Arra is ügyelni kellett, hogy a magvak egyenlő, 2 ujjnyi mélységbe kerüljenek a földbe. Ha a magok nem megfelelő mélységbe hullnak a földbe, akkor ki kell cserélni az ekevasat, az eke nyelvét. Ahol előzőleg egyenes barázdákat szántottál, most átlós irányú, diagonális barázdákat szánt. Amikor az árpa eléggé megnőtt, meg kell öntözni, és amikor olyan sűrű lesz, mint egy szőnyeg, másodszor is meg kell öntözni.

Aratáskor három ember dolgozott egy csapatban, egy kaszás, egy kéveköto és egy harmadik, feladata lefordíthatatlan, írja Kramer. (a magyar földművesek a mai napig ismerik ezt a csapatmunkát, hiszen a múlt század derekáig így dolgoztak aratáskor: kaszás, marokszedő és kéveköto).

KERTMŰVELÉS:

Nemcsak a gabonafélék termesztése, de a kertészkedés, gyümölcstermesztés is nagyban hozzájárult Suméria gazdagságához. A földművelés kezdete óta ültettek nagy, árnyékot adó fasorokat a kertek védelmére, a sivatagi hőség és a szelek ellen. Erről a kertészkedési formáról Kramer professzor saját fordításában egy érdekes „sumir” költeményben számol be.

ZENE, MŰVÉSZET, DIVAT

A „sumirok” életében nagy szerepet játszott a hangszeres zene, és az ének is. A zenész fontos személyiségnek számított a templomokban és a királyi palotában is. Sir Leonard Woolley angol régész nagyon szépen megmunkált hárfákat, lantokat, kobzokat talált Úr város királlysírjaiban. De a birodalom területén elterjedtek az ütőhangszerek, a dobok, de a tamburin, a nád- és fémsípok is. A legtöbb napvilágra került zenei munka himnusz az istenekhez és királyokhoz. Hattusában, (Anatólia) öthangjegyű (pentaton) kottát találtak agyagtáblán a régészek, a magyar népzenehez hasonló dallammal. Mekkora jelentőségű bizonyíték ez eredetünk, őstörténetünk érdekében!

A Hassuna-Halaf kultúrából művészi igénnyel megmunkált pecsétnyomó és pecséthengerek tömegét találták. A különböző formájú steatit (szappankő) pecsétnyomó korongok hátoldalára egymást keresztező vonalakat véstek. A régészek véleménye szerint ezeket az átfúrt korongokat zsinórra fűzve, a nyakban viselték, a magántulajdon megjelölésére szolgáltak. Kis agyagcsomókat gyúrtak, ellapították, belenyomták pecsétnyomóikat és az így megjelölt agyagkorongot spárgával az áruhoz kötötték, vagy a korsók agyagdugójába nyomták a pecsétnyomót. A pecsétnyomó Mezopotámiában áru-védjeggyé vált, sőt Anatóliában, Egyiptomban, Cipruson és Görögországban is elterjedt. A pecsétnyomókból fejlesztették ki a pecséthengereket. Állatcsoportokat, mesealakokat, szörnyeket vagy jeleneteket, életképeket ábrázoltak, mint a király a csatateren, vagy a pászor, amint a marhát védi a vadállatoktól. Jellegzetes ábrázolásmód: az istennek, vagy a királynak szánt ajándék átadásának jelene. Meg kell jegyezni, hogy a pecséthengereket is a szabir-magyarok készítették először, tehát a „sumirnak” nevezett népcsoport tanítómesterei voltak.

George Roux (Ancient Iraq, 60. o.) szerint, ha a pecséthengerek a pecsétnyomókból fejlődtek ki, akkor ahhoz sem fér kétség, hogy a képírás (pictogram) viszont a pecséthengerekből nyerte eredetét. Ezt ma már senki sem vitatja. Semmi kétség nem fér a Hassuna-Halaf időszakok népének azonosságához a mezopotámiai térségben, ha összehasonlítjuk a pecséthengereket és képírásokat. Következtessünk tehát: kétségbevonhatatlan, hogy az őszabir nép – mely igen páratlan fejlődésre volt képes a földművelés, az építéssel, a kerámiakészítés, a mesterségek kialakítása, a művészetek, a kulturális- és valláskultusz terén – saját maga alakította ki az írást is, először a történelemben. Következésképpen az írott történelem kezdete is a szabirok nevéhez fűződik.

SUMIR ISKOLA

Az ötezer agyagtáblát fordító Kramer az írott történelem első iskoláiról, és a „sumir” életformáról fest hű képet. Az első írott dokumentumokat Uruk városában találták. Kezdetben a sumir diák egészen alapvető szótagolást gyakorolt: tu-ta-ti, nu-na-ni, bu-ba-bi, zu-za-zi (még ma is szótagol a magyar). Ezután a kb. 900 szóból álló jellistát tanulta meg gyakorlással, a jeleket a kiejtéssel együtt. Majd több száz szóból álló listát tanult meg, amiket le kellett írni, ezután két vagy több jelből álló szócsoporthoz, aztán gyűjteményeket, amelyek ezerszám tartalmaztak szavakat és kifejezéseket, ezeket értelemszerűen, logikusan rendezte. Így a természettudományokban az állati és emberi test részéről, vad- és háziállatokról, madarokról és halakról, fákról és egyéb növényekről, kövekről és csillagokról is tanultak. (K. e. 2100 körül). A tipikus „sumir” iskolaépület égetett téglából készült, egy-két- és négyülékes padokat helyeztek el benne, több sorban. Puha agyagból gyúrt táblákra kihegyezett náddal nyomták bele az ékiratos jeleket. A sumir nyelv 6 magánhangzója: a, e, o nyílt és zárt megfelelőjét nem hangsúlyosan ejtették ki,

és a magánhangzók a harmonizáció törvénye szerint változtak. A 15 mássalhangzó: b, p, t, d, g, k, z, s, sh, r, l, m, n, ng, g hangalakja kimondáskor változhatott - hasonulás? Elgondolkodtató, hogy amíg sok világhírű keletkutató tudós, mint Kramer és Oppert határozottan állítják a magyar nyelv rokonságát a „sumir” nyelvvel, mely eddig a legrégebb megfejtett, olvasható nyelv, az első írott történelmi feljegyzések, filozófiai, etikai, irodalmi művek, eposzok, mítoszok, himnuszok, szerződések, számtani feladatok, jogi dokumentumok, orvosi receptek, földműves naptár, szakmai kézikönyvek, szótárak nyelvvel – addig a magyarországi finnugorista történészek, tankönyvírók erről a tényről egyszerűen hallgatnak, a hivatalos magyar tudomány teljesen elzárkózik még e tény említésétől is. A Habsburg megszállás alatt kiagyalt téves finnugor eredetelméletet kényszerítik még ma is a magyar népre: szerintük a tudomány már mindent megállapított, itt már nem kell semmit kutatni. A valódi őstörténetet kutatók úgy gondolják, hogy ilyen hatalmas mennyiségű világtörténelmi tényeket a magyar népnek joga van megismerni. Annál is inkább, mert a magyar őstörténelem, a magyar nyelv eredetére vonatkozó fontos megállapítások a saját eredetére, múltjának megismerésére vonatkoznak.

ORVOSTAN

Tudomásunk van arról, hogy Sumériában már ötezer évvel ezelőtt praktizáltak orvosok.

1954-ben – ásatások révén – napvilágra került egy agyagtáblára írt dokumentum, mely az emberiség első gyógyszer könyvének tekinthető. Egy „sumir” orvos elhatározta az i. e.-i harmadik évezred utolsó negyedében, hogy a fontosabb orvosi receptjeit leírja kollégái és diákjai számára. A dokumentumból kitűnik, hogy az ősi „sumir” orvos is a növény és állatvilágban, valamint az ásványokban kereste a gyógymód alapanyagait. A kedvenc ásványa a szódium klorid (só) és kálium nitrát. Az állatvilágból felhasználta a tejet, kígyóbőrt és a teknősbéka páncélját. De a legtöbb gyógyszere a botanikus kertből került ki, a növények közül fahéj-kéreg, mirtusz, kakukkfű, fűzfa, körte, fenyő, gyökerek, ágak vagy gyanták; melyeket szilárd, vagy porrá tört alakban kellett tárolni, mint ma. A gyógyszerek, amelyet az orvos feljegyzett, kenőcsök és szüredékek voltak, külső használatra, és folyadékok ital gyanánt.

„SUMIR” FILOZÓFIA

A „sumirok” nem fejlesztettek ki szisztematikus, a szó szoros értelmében vett filozófiát. Soha sem tettek fel a léttel, valósággal és a tudással kapcsolatos alapvető kérdéseket, amit ma egyszerűen episztológiának nevezünk, ezért nem osztották fel a filozófiát ennek megfelelően tudományágakra. De elmélkedtek a természet titkairól, elsősorban a világegyetem keletkezésének és működésének körülményeiről. Jó okunk van feltételezni, hogy az i. e. harmadik évezredben egy „sumir” gondolkodó-csoport, tudósok, csillagászok, tanárok igyekeztek a kozmoszról alkotott elméletük kapcsán felmerült problémákra kielégítő

magyarázatot adni. Olyan magas színvonalú kozmológiát és teológiát fejlesztettek ki, amelyek tantételei a Közel-Kelet hitszemléletének és dogmáinak alapjává váltak.

„SUMIR” ETIKA

A „sumir” bölcseknek nem voltak filozófiai eszméi, sem erkölcsi törvényei, sem előírásai. Etikai tanulmányt nem írtak. Amit az erkölcsstanukról és etikájukról tudunk, azt különböző „sumir” irodalmi munkákból kellett összeállítani. A „sumir” gondolkodóknak, bölcseknek nem volt különösebb véleménye az ember sorsáról. Szilárdan meg voltak győződve arról, hogy az embert az istenek agyagból formálták, teremtették az istenek szolgálatára, hogy ételt, italt és hajlékot készítsenek számukra, hogy elég idejük legyen az isteni teendők ellátására. A „sumir” bölcsek felfogása szerint az élet tele van bizonytalansággal, és az ember nem ismerheti a sorsát, nem tudhatja, mit szabtak ki rá a szeszélyes istenek. Amikor meghal, erőtlen lelke a sötét, nyomasztó alvilágba kerül, ahol földi életnek csak a nyomorult mását élheti.

KÖZMONDÁSOK ÉS SZÓLÁSOK

Egy nép a közmondásaiban mutatja meg valódi énjét, mert a közmondások tükrözik egy nép karakterét, magatartását, az életüket irányító belső hajtóerőt, gondolkodásmódját, a dolgokhoz való hozzáállását, a mindennapi cselekedeteit vezérlő belső énjét. Egy nép lelkületét, gyakorlati és elvont tudását fejezik ki. Ma már százszámra ismerünk a „sumir” irodalomból fennmaradt közmondásokat. Néhány példa: Az örökös panaszkodó, aki minden baját a sorsra hárítja, mondván: „Szerencsétlen napon születtem” Az örökös magyarázkodó, aki felsorakoztatja az átlátszó kifogásait, annak ellenére, hogy a bizonyítékok épp az ellenkezőjét mutatják. Ezekről a „sumir” bölcsek azt mondják: „Lehet-e fogamzás közösülés nélkül? Lehet-e valaki kövér evés nélkül!” A környezetébe beilleszkedni nem tudó emberről: „A vízbe tesznek és a víz megromlik. Kertbe tesznek és a gyümölcsök rothadni kezdenek”. A mai időben gazdasági ügyekben sokan tanácstalanok és döntésképtelenek, erre az ősi „sumir” bölcsek ezt így mondták: „Halálra vagyunk ítélve, költekezzünk; Sokáig fogunk élni, takarékoskodjunk”.

ÁLLATMESEK

A „sumir” írástudók a közmondás gyűjteményükbe nem csak mindenféle szólás-mondásokat, alapvető igazságokat, aforizmákat, velős mondásokat, élet-alapelveket, ironikus, kritikus műfajú, látszólag ellentmondásos „karcolatokat”, hanem meséket, tanmeséket is írtak. Nagyon hasonlóak ezekhez az „aesophusi” mesék, még felépítésükben, szerkezetükben is. Formailag változatos, tömör, elbeszélő formában, vagy versbe szedve, a rövid bevezető szakaszt idézet, majd

párbeszéd követi, és szellemes csattanóval végződik. Tudjuk viszont, hogy Aesophos jóval későbben élt a „sumirok” után, tehát ezek a görögöknek tulajdonított mesék végeredményben „sumir” eredetűek.

Gyakoriak a farkas ragadozó természetével foglalkozó mesék. Például: „Kilenc farkas és egy tizedik megölt néhány bárányt. A tizedik farkas mohó volt és azt mondta: 'Majd én szétosztom nektek! Ti kilencen vagytok, így egy bárány lesz a közös részetek. Ezért én lévén egy, kilencet veszek el magamnak. Ez lesz az én részem.'”

A vadállatok közül a róka jellemét ravasznak, huncutnak és nagyképűnek, általában gyávának de néha vakmerőnek ábrázolják: „A róka rálépett a vadökör patájára, mondván: 'Nem fáj?'. Vagy: „A róka nem tudta felépíteni a saját házát és így elment a barátja házához és elfoglalta azt.” A róka egy botot vett a kezébe és azt mondta: Kit üssek meg. Vagy: „A róka vicsorgatja fogát, de a feje reszket!”

A szamárról tudjuk, hogy a legfontosabb teherhúzó állat volt Mezopotámiában, és a „sumirok” jó humorral jellemezték, lassan-mozgó, csökönyös és bolondos állatnak tartották, akárcsak ma az európai irodalomban. A szamár fő életcéljának látszik, hogy a gazdáját örökösen bosszantsa és akarata ellenére cselekedjen: „A szamár megeszi a saját ágyneműjét!” Vagy: „Az én szamaram nem arra volt teremtve, hogy gyorsan szaladjon, hanem, hogy ordítson!” Néha a szamár ledobta a terhét és ezért megszidták. „A szamár miután ledobta a terhét, azt mondta: 'A múlt csapásai még bőven a fülembé zúgnak!’ Vagy: „A fiatal erő elhagyta lábam, mint egy elszökött szamár!” Vagy: „Mint egy csökönyös szamár, a nyelvem akadozik és nem forog!”

Nos már az én nyelvem sem forog tovább és itt abbahagyom Köszönöm, hogy meghallgattak!